

Полтавський державний аграрний університет
Полтавський інститут економіки і права
Полтавський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги
Регіональне представництво Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у
Полтавській області
Кіровоградський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС України
Полтавський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС України

Трансформація правової системи України в сучасних умовах

Матеріали Всеукраїнської інтернет-конференції
20 грудня 2023 року

**Полтава
2023**

УДК 34.047(477)

Трансформація правової системи України в сучасних умовах: матеріали Всеукраїнської інтернет-конференції (Полтава, 20 грудня 2023 р.) / ред. кол.: С. О. Гладкий, Х. З. Махмудов, В. О. Осташова та ін. Полтава: ПДАУ, 2023. 168 с.

Конференція зареєстрована в ДУ «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації» (УкрІНТЕІ) за №571 від 07.12.2023 р.

Рекомендовано до друку Вченою радою Навчально-наукового інституту економіки, управління, права та інформаційних технологій Полтавського державного аграрного університету, протокол №6 від 25.12.2023 р.

У збірці представлено матеріали Всеукраїнської інтернет-конференції за результатами досліджень щодо трансформації правової системи України в сучасних умовах.

Матеріали призначені для педагогічних, науково-педагогічних працівників закладів освіти, докторантів, аспірантів, провідних фахівців – практиків, студентів та усіх зацікавлених у позитивних перетвереннях правової системи України.

Відповідальність за зміст наданих матеріалів, точність наведених даних, а також відповідність принципам академічної доброчесності несуть автори. Матеріали видані в авторській редакції.

Голова редакційної колегії:

Гладкий С. О. – професор кафедри підприємництва і права ПДАУ, д.ю.н., професор.

Члени редакційної колегії:

Махмудов Х. З. – завідувач кафедри підприємництва і права ПДАУ, д.е.н., професор;

Басенко Р. О. – завідувач кафедри правознавства та фінансів, заступник директора з науково-педагогічної роботи, міжнародної та грантової діяльності ШЕП, к. пед.н., доцент;

Ночовний Ю. В. – начальник відділу правопросвітництва Полтавського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги;

Носенко В. В. – представник Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Полтавській області;

Яковенко В. С. – член правління, керівник відокремленого підрозділу ГО «Україна без тортур» в Полтавській області;

Коломоєць О. Д. – провідний фахівець з організації наукової роботи Кіровоградського НДЕКЦ МВС України, к.ю.н., доцент, т.в.о. завідувача кафедри тактико-спеціальної підготовки факультету №2 Донецького державного університету внутрішніх справ;

Лисенко Н. В. – завідувач відділу товарознавчих та гемологічних досліджень Полтавського НДЕКЦ МВС України, к.т.н.;

Кальян О. С. – професор кафедри підприємництва і права ПДАУ, к.ю.н., доцент;

Осташова В. О. – доцент кафедри підприємництва і права ПДАУ, к.ю.н., доцент;

Липій Є. А. – доцент кафедри підприємництва і права ПДАУ, к.ю.н., доцент;

Стрілець Б. В. – доцент кафедри підприємництва і права ПДАУ, к.ю.н.;

Купчення Л. І. – доцент кафедри підприємництва і права ПДАУ, к.ю.н.;

Шведенко П. Ю. – доцент кафедри підприємництва і права ПДАУ, к.ю.н., доцент;

Дубович О. В. – доцент кафедри підприємництва і права ПДАУ, к.ю.н.;

Калашник О. В. – доцент кафедри підприємництва і права ПДАУ, к.т.н., доцент;

Мороз С. Е. – доцент кафедри підприємництва і права ПДАУ, к.пед.н., доцент.

© Автори тез, включені до збірника, 2023

© Полтавський державний аграрний університет, 2023

Гузема Ю. В. РОЗВИТОК МІЖНАРОДНОГО ПРАВА В СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ.....	42
Довга В. С. КОНСТИТУЦІЯ ПИЛИПА ОРЛИКА ТА ЇЇ ВПЛИВ НА СУЧАСНУ КОНСТИТУЦІЮ УКРАЇНИ.....	45
Довгуля А. О. ДЕЯКІ АСПЕКТИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА.....	48
Дубович О. В. ВИДАЧА ОСОБИ (ЕКСТРАДИЦІЯ): ПОНЯТТЯ ТА ПІДСТАВИ ЗАСТОСУВАННЯ.....	51
Закладна В. В. ОСОБЛИВОСТІ ЮРИСДИКЦІЙНОГО ЗАХИСТУ ПРАВ ГРОМАДЯН В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	56
Заснов І. О. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВИКЛЮЧЕННЯ УЧАСНИКА ЗІ СКЛАДУ ГОСПОДАРСЬКОГО ТОВАРИСТВА.....	59
Зінченко Н. О., Кривоніс А. Є. МОДЕРНІЗАЦІЯ СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН В КОНТЕКСТІ СИМУЛЯЦІЙНОЇ КОНЦЕПЦІЇ Ж. БОДРІЯРА.....	63
Калашник О. В., Кальян О. С., Мороз С. Е. ПРАВОВІ ЗАСАДИ МІЖНАРОДНОГО МИТНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ.....	67
Каюн В. О. ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ.....	72
Кісельова В. В. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ АДМІНІСТРАТИВНИХ СПРАВ.....	75
Клименко Д. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА В УМОВАХ СУЧАСНИХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ.....	79

Зінченко Н. О.,

к. філос. н., доцент, доцент кафедри філософії та суспільних наук,
Полтавський державний медичний університет

Кривоніс А. Є.,

здобувач вищої освіти I курсу медичного факультету,
Полтавський державний медичний університет

МОДЕРНІЗАЦІЯ СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН В КОНТЕКСТІ СИМУЛЯЦІЙНОЇ КОНЦЕПЦІЇ Ж. БОДРІЯРА

Епоха постмодерну зіткнулася з випробуваннями, котрі не переживало жодне суспільство. Не вирішені проблеми накопичувалися, а не вирішувалися. Людство потребувало кардинальних соціально-політичних змін, модернізації класичних підходів та теорій. Європейські країни тендітно відчують кризові зміни. Яскравим представником постмодерну є французький філософ, соціолог Ж. Бодрійяр. У своїх працях сміливо для ХХ ст. виступає з радикальними ідеями та критикою панівного ладу в світі. Жан Бодрійяр за допомогою таких понять як «гіперреальність», «бінарний код», «структурна революція», «тотальна екстраполяція добра», «інформаційне суспільство» намагається пояснити феномен модернізації сучасного світу. Ключовим поняттям теорій французького мислителя є уявлення про симулякр.

Свого часу дослідники творчості Ж. Бодріяра охрестили «сфінксом сучасної філософії». На їх думку французький мислитель зумів ювелірно поєднати старе та модернізоване через призму гібридної безодні, що в свою чергу породжує підступні запитання сучасникам. Прикладом такої проблеми є пояснення трансформації «соціального» та «політичного» в умовах інформаційного суспільства та завдання комунікацій у даному процесі.

Постмодерне суспільство істотно змінює інтерпретацію політичної комунікації, джерелом якої постає інформація, таким чином політична комунікація перебуває в стані кардинальної трансформації. Такі процеси викликані перш за все технічними можливостями модернізованих ЗМІ, оскільки, на превеликий жаль, вони не здатні забезпечити активної участі мас у

політичному процесі та не відповідають принципам демократичної гласності.

У своїх роботах Ж. Бодрійяр політичну комунікацію демонструє, як простір політичного панування, де симуляція виступає у ролі посередника. В даному контексті постає важливим питання деталізації поняття «інформація». Мислитель, вище зазначене поняття, розглядає у супроводі проблем віртуальності. Він стверджував, що віртуальність це наслідки креативного розвитку інформаційних технологій, у зв'язку з якими філософ велику увагу приділяє принципам інформаційності. З приводу цього визначає, що:

- 1) інформація є всебічною та деталізованою категорією;
- 2) існування гіперреальності можливе лише завдяки інформаційній основі;
- 3) інформація є носієм змісту.

Французький філософ переконаний, що у XXI ст. ЗМІ працюють за принципом симуляції та окреслюють форма політичної комунікації.

Жан Бодрійяр застерігав щодо викликів, на які суспільство змушене буде реагувати у XXI столітті, визначаючи соціум таким яке здатне на існування в умовах панування ідеології споживання. Споживання, у свою чергу, перетворюється на цілісний соціальний факт, і не постає лише економічним утворенням. Ж. Бодрійяр висвітлює категорії «симулякра» та «симуляції», у контексті взаємодії принципів та методів влади і мас на тлі політичної комунікації. Симуляція визначається як «породження моделей реальності без першопричин: гіперреальності» [1, с.6]. Симулякр у розумінні Ж. Бодріяра є копією, але прямопропорційно залежав від історичного та політичного значення фактажу симуляції, у зв'язку з цим мислитель розробив особисту варіант історичної прогресії соціально-політичних систем та процесів, тобто зміни у соціально-політичних процесах та інституціях пояснювалася, як дія збільшення симуляції у всезагальному полі соціальних підсистем.

Ж. Бодрійяр стверджував, що симуляція завжди була суб'єктивно-ідеалістичною сутністю всього існуючого, а прогресивні процеси сучасності спровокували її явної появи, у зв'язку з цим існування симуляції є безкінечним.

Французький філософ переконаний, що симулякр є проявом аргументації

тлумачення часу, репрезентує складну темпоральність, де час втрачає лінійність, спостерігаються трансформаційні процеси. У роботі «Символічний обмін і смерть» Ж. Бодрійяр презентує існування сучасної людини «у режимі референдуму», у зв'язку з відсутністю референції. Оскільки чи то річ чи будь-який знак, месидж – постають перед людиною у проекції «питання-відповідь». Це дає підстави мислителю узагальнити, що система комунікації втратила структуру мови, з метою використання бінарно-сигнальної системи «питання-відповідь». Сучасна людина існує у режимі систематичного тестування, у свою чергу тест та референдум – це досконалі форми симуляції, оскільки відповідь передбачається самим питанням, моделюється на початковому етапі.

Симулякр оголошується стагнуючою репродукцією, постає репрезентацією того, що не існує, перетворюючись на знак без референта. Більш не існує семантичної відповідності знаку і референта, оскільки перетворившись на самодостатній знак, симулякр більше не потребує зв'язку з референтом.

Одна з причин втрати соціального Ж. Бодрійяр вважає схильність масової свідомості до почуття спільності, що пояснює процеси єднання будь-якого впливу в собі, процеси даного характеру відбуваються тоді, коли суб'єкт впливу не дає на нього жодної відповіді. Мислитель стверджував, що маса злиденна, вона не володіє ні якістю, ні референцією, не має «соціальної реальності», не постає «дзеркалом соціального», бо не здатна віддзеркалювати його. Нездатність відображення соціальної маси примітивно реалізують функцію «чорної дірки», яка категорично відхиляє потоки позитивної енергії і перевтілюється в безодню симуляції загублених референцій. Одним із найзапекліших ворогів маси стає сенс. «Загроза останнього полягає в тому, що маса відчуває терор схематизації, прихований за гегемонією смислу, – а тому намагається опиратися йому, переводити артикульовані дискурси в площину ірраціонального та безосновного, тобто у площину видовища, котре не зачіпає індіферентну масу» [3, с. 34].

Ж. Бодрійяр у своїй концепції симулякру доводить, що зміст існування ХХІ ст. складають саме симулякри, копії, ерзаци дійсності, які знищують кордони між реальністю та уявленнями про неї. Маса представлена в образі

об'єктивно-суб'єктивної симуляції та здатна на гіперсимуляції; слід зазначити, філософ стверджує, що маса не є ні суб'єктом, ні об'єктом, оскільки не може бути носієм автономної свідомості. Який-завгодно вплив на масу, проходить процес кругообігу, тобто рухаючись по колу проходить стадії поглинання, відхилення та нового поглинання, тому, як стверджує Ж.Бодрійяр, маса – це парадоксальний та граничний стан соціального.

Таким чином ми бачимо, що у модерному просторі симуляційні клани вже не існують, їх замінюють нерішучі маси, не керовані авторитетною політичною владою, проте саме вони породжують симулякр влади, існуючи поза зоною демократичних механізмів. Маса споживають інформацію та енергію, розчиняючи при цьому соціальне і антисоціальне. Надати однозначну оцінку бодрійярівській концепції симуляції у контексті соціально-політичного дискурсу складно, оскільки: по-перше, вона має, безумовно, позитивне значення як засіб протидії тоталітарним тенденціям у сучасному соціумі; по-друге, здатна відіграти негативну роль, провокуючи зниження політичної активності соціальних суб'єктів.

Список використаних джерел

1. Бодрійяр Ж. Симулякри і симуляція. Київ: Вид-во Соломіи Павличко «Основи», 2004. 230 с.
2. Бойко О. Процеси симуляції та роль симулякрів у сучасному житті. *Філософські обрії*. 2009. № 22. С. 85–96.
3. Куцепал С. В. Французька філософія другої половини ХХ століття: дискурс із префіксом „пост-“ : монографія. Київ: Вид. ПАРАПАН, 2004. 324 с.
4. Baudrillard J. Ruminations for Spongiform Encephala. Trans. Ch. Turner // *Screened Out*. N.Y.: Verso, 2002.